

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 89 1 P 038065 23 Rev
Banjaluka: 22.8.2023. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Gorjane Popadić, predsjednica vijeća, Senada Tice i Biljane Tomić, članovi vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Opština I.I., koju zastupa Pravobranilaštvo RS, protiv tuženih R.Š., T. i M.V., S., koje zastupa advokat S.D., I.S., radi isplate, vrijednost spora 62.648,00 KM, odlučujući o reviziji tuženih protiv presude Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj 89 1 P 038065 22 Gž od 5.7.2022. godine, na sjednici održanoj 22.8.2023. godine, donio je

RJEŠENJE

Revizija se usvaja, presuda Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj 89 1 P 038065 22 Gž od 5.7.2022. godine ukida i predmet vraća tom sudu na ponovno suđenje.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Sokocu broj 89 1 P 038065 17 P od 23.4.2021. godine, odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja kojim traži da se tužene solidarno obavežu da mu isplate iznos od 62.648,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od utuženja do isplate, na ime naknade isplaćene za vraćeno zemljište označeno kao k.č. broj 1562/9, oranica B.P. površine 8 m² i k.č. broj 1562/13, oranica B.P. površine 805 m², upisane u z.k. ul. broj 19424 k.o. G.B., čemu po novom premjeru odgovaraju k.č. broj 2644/1 površine 8 m², k.č. broj 2645/1 površine 692 m², k.č. broj 2644/2 površine 61 m² i k.č. broj 2646/4 površine 3 m², k.o. D.

Obavezan je tužitelj da tuženima na ime naknade troškova postupka isplati iznos od 8.519,94 KM, u roku od 30 dana.

Presudom Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj 89 1 P 038065 22 Gž od 5.7.2022. godine, žalba tužitelja je usvojena i prvostepena presuda preinačena tako što je tužbeni zahtjev tužitelja u cijelosti usvojen, a tužene obavezane da mu na ime naknade troškova postupka isplate iznos od 4.575,00 KM, u roku od 30 dana.

Tužene pobijaju drugostepenu odluku zbog povrede odredaba postupka i zbog pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji i tužbeni zahtjev odbije, a tužitelj obaveže na naknadu troškova na ime sastava revizije u iznosu od 1.316,25 KM ili da se ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Tužitelj predlaže da se revizija odbije, a tužene obavežu na naknadu troškova postupka na ime sastava odgovora u iznosu od 875,00 KM.

Revizija je osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja da se tužene solidarno obavežu da mu isplate iznos od 62.648,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od utuženja (13.3.2017. godine) do isplate.

Nesporo je da je rješenjem Skupštine Opštine N.G.S., broj ... od 1.10.1980. godine, izvršena potpuna eksproprijacija nekretnina u vlasništvu S.V. iz S., a što se odnosilo na k.č. broj 1562/3 površine 4.276 m² iz z.k. ul. broj 2323 k.o. B.G., čemu po novom operatu odgovara k.č. broj 2643, 2644, 2645 i 2646 k.o. L.

Nesporo je da je rješenjem Opštinskog suda II Sarajevo broj R – 1438/80 od 6.10.1981. godine dosuđena naknada u iznosu od 1.861.056,80 dinara za objekte i obavezan Zavod ... Grada S., da R.V. isplati 3/4 dijela iznosa, a mldb. M.V. 1/3 dijela (pravilno 1/4 dijela), uz naknadu troškova postupka u iznosu od 13.619,47 dinara.

Istim rješenjem je dosuđena i naknada za izuzeto zemljište u iznosu od 363.460,00 dinara i za zasade u iznosu od 72.127,20 dinara (ukupno 435.587,20 dinara) i obavezana Skupština Opštine N.G.S. da R.V. isplati 3/4 dijela iznosa, a mldb. M.V. 1/3 dijela (pravilno 1/4 dijela), uz naknadu troškova postupka u iznosu od 4.247,20 dinara.

Sud cijeni dokazanim da su dosuđene naknade isplaćene.

Nesporo je da je rješenjem Uprave B. – Područna jedinica I.I., broj ... od 7.2.2011. godine (tačka I dispozitiva), utvrđeno da sa 1.12.2006. godine prestaje državno vlasništvo na građevinskom zemljištu označenom kao k.č. broj 1562/9 oranica B.P. površine 8 m² i k.č. broj 1562/13 oranica B.P. površine 805 m², upisane u z.k. ul. broj 3224 k.o. B.G. sa pravom korišćenja u korist R.V. sa 3/4 dijela i M.V. sa 1/4 dijela, što po novom premjeru odgovara nekretninama označenim kao k.č. broj 2644/1, 2645/1, 2644/2 i 2646/4 k.o. D., u posjedu Opštine I.I. sa 1/1 dijela. Tačkom II dispozitiva naloženo je brisanje državne svojine i upis svojine tuženih sa navedenim dijelovima suvlasništva, a tačkom III određeno da će se postupak vraćanja isplaćene naknade od strane ranijih vlasnika, u slučaju spora, rješavati pred nadležnim sudom.

Vještak građevinske struke dipl. ing. građ. O.E. je u nalazu sačinjenom 22.9.2020. godine, procijenila tržišnu vrijednost izuzetog zemljišta u površini od 764 m² (po utvrđenju suda vraćena površina iznosi 813 m²) na iznos od 62.648,00 KM.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja, koje ne može biti predmet pobijanja i ocjenjivanja u ovom revizijskom postupku s obzirom na izričitu zabranu sadržanu u odredbi člana 240. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13-u daljem tekstu: ZPP), prvostepeni sud je tužbeni zahtjev odbio.

Zaključak je suda da tužitelj nema aktivne legitimacije jer je postupak eksproprijacije vođen na zahtjev Opštine N.G.S. koja kao pravni subjekt postoji, a tužitelj nije „dokazao ni dokazivao“ da je Opština N.G.S. „na njega prenijela svoja prava“.

Sud je u obrazloženju ukazao da je istaknut prigovor zastare potraživanja, ali iz nejasno formulisane rečenice nije moguće ocjeniti da li je taj prigovor prihvatio osnovanim ili ne.

Drugostepeni sud je žalbu tužitelja usvojio i preinačio prvostepenu presudu, tako što je tužbeni zahtjev u cijelosti usvojio.

Istaknuti prigovor zastare potraživanja drugostepeni sud je cijenio neosnovanim pozivom na odredbe člana 388. i 392. stav 3. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni glasnik RS“, broj 17/93 do 74/04 -u daljem tekstu: ZOO), jer smatra da je zastara prekinuta podnošenjem tužbe u upravnom sporu i da je desetogodišnji zastarni rok počeo da teče nakon donošenja odluke broj 14 0 U 001372 14 Uvp 2 od 16.7.2014. godine i nije istekao do podnošenja tužbe kojom je pokrenuta ova parnica.

Stav je drugostepenog suda da tužitelj ima aktivnu legitimaciju jer je rješenje o deeksprijaciji i predaju tuženima dijela ranije izuzetog zemljišta, donio Uprava PJ I.I. na čijem području se nalaze vraćene nekretnine, pri čemu je pravni osnov za donošenje tog rješenja odredba člana 44. Zakona o građevinskom zemljištu („Službeni glasnik RS“, broj 112/06).

Kada je u pitanju iznos na čiju su isplatu obavezane tužene, drugostepeni sud smatra da je pravilno utvrđen temeljem odredbe člana 54. Zakona o eksproprijaciji („Službeni glasnik RS“, broj 112/06, 37/07, 66/08, 110/08 i 79/15), ukazujući da je odlukom Vrhovnog suda Republike Srpske u predmetu broj 14 0 U 001372 14 Uvp 2 od 16.7.2014. godine (odluka donesena u postupku protiv rješenja broj ... od 7.2.2011. godine) obrazloženo da se iznos utvrđuje primjenom Zakona o eksproprijaciji i da je time pitanje obaveze vraćanja primljenog dijela isplaćene naknade „pravosnažno riješeno u upravnom postupku kao prethodno pitanje“.

Stav je ovog suda da je drugostepeni sud pravilno cijenio da je prigovor zastare potraživanja neosnovan i prihvata date razloge.

Takođe je stava da je pravilno cijenjen neosnovanim prigovor nedostatka aktivne legitimacije, jer prvostepeni sud gubi iz vida da je Dejtonskim mirovnim sporazumom i njegovim aneksima nakon okončanja ratnih sukoba u Bosni i Hercegovini, izvršena teritorijalna podjela između entiteta i Brčko Distrikta. Sporne nekretnine koje su nakon deeksprijacije vraćene u vlasništvo tuženih, teritorijalno su, do vraćanja, pripadale Republici Srpskoj, a njihov titular je Opština I.I.

Drugačije rečeno, da nije bilo deeksprijacije te bi nekretnine i dalje bile u vlasništvu Opštine I.I., a ne Opštine N.G.S., tako da je aktivno legitimisan da zahtijeva vraćanje naknade isplaćene na ime eksproprijacije vlasnik iz čijeg posjeda i vlasništva se izuzimaju deekspriprisane nekretnine, a ne raniji nosilac tog prava u vrijeme eksproprijacije.

Odredbom člana 210. ZOO propisano je da sticanje bez osnova postoji kada imovina jednog lica pređe u imovinu drugog lica bez pravnog osnova ili kada pravni osnov za prelazak imovine naknadno otpadne.

Tužene kojima je isplaćena naknada za cjelokupno zemljište koje je ekspropriprisano, nakon što im je dio ekspropriprisanog zemljišta vraćeno u vlasništvo, imaju obavezu da vrate iznos naknade koji odgovara vrijednosti vraćenog zemljišta.

U situaciji kada je raniji vlasnik primio kao protivvrijednost određeni iznos novca, on je dužnik vraćanja novčane obaveze koji, saglasno odredbi člana 394. ZOO, isplaćuje onaj broj novčanih jedinica na koji obaveza glasi, izuzev kad zakon određuje što drugo.

Iz tog razloga revizija osnovano ukazuje da je naknadu koja je predmet ove parnice valjalo utvrditi u visini revalorizovanog dinarskog iznosa naknade koji je isplaćen predniku tuženih, koja je za zemljište površine 4.276 m² iznosila 363.460,00 dinara, a prema površini vraćenog zemljišta (764 m²), kako proizlazi iz nalaza vještaka građevinske struke na kome je zasnovana pobijana odluka, a ne prema procjenjenoj tržišnoj vrijednosti zemljišta kako je pogrešno našao drugostepeni sud.

Ovaj stav je izražen u odluci ovog suda broj 73 0 P 016673 17 Rev od 10.5.2018. godine.

Neosnovano drugostepeni sud nalazi da je trebalo primijeniti odredbe Zakona o eksproprijaciji, te se poziva na odluku Vrhovnog suda Republike Srpske broj 14 0 U 001372 14 Uvp 2 od 16.7.2014. godine iz čijeg obrazloženja proizlazi da se obaveza vraćanja primljene naknade provodi shodnom primjenom pravila iz Zakona o eksproprijaciji. U navedenoj odluci nije rješavano pitanje naknade (koje i nije predmet upravnog postupka pa tako ni upravnog spora), već pitanje primjene člana 44. Zakona o građevinskom zemljištu i vraćanje nekretnina ranijem vlasniku.

Zbog pogrešne primjene materijalnog prava činjenično stanje je nepotpuno utvrđeno i nema uslova za preinačenje pobijane odluke, pa je temeljem odredbe člana 250. stav 2. ZPP odlučeno kao u izreci.

Predsjednica vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić